

แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2566/67

โดย ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร

กลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ
สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพร
โทรศัพท์/โทรสาร 0 7750 6989
E-mail : paco_cpn@opsmoac.go.th

คำนำ

ปัจจุบันสถานการณ์ภัยพิบัติเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศโลกทำให้เกิดภัยพิบัติต่างๆ มีความถี่และความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาภัยแล้งได้สร้างความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตรและผลผลิตการเกษตรอย่างมากเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังมีปัญหาโรคและแมลงศัตรูพืชระบาดทำให้ผลผลิตการเกษตรได้รับความเสียหายเป็นบริเวณกว้างในหลายพื้นที่

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร ได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2566/67 เพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและบรรเทาความเสียหายต่อพื้นที่การเกษตร ตลอดจนให้ความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัดชุมพร
ธันวาคม 2566

สารบัญ

หน้า

1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์	2
3. เป้าหมาย	2
4. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัดชุมพร	3
5. กรอบแนวคิด	6
6. สถานการณ์ความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2566/67	9
7. แผนการจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของจังหวัดชุมพร	11
8. แผนการเพาะปลูกพืชในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/67	14
9. การเตรียมยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์	14
10. แนวโน้มสถานการณ์	14
11. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67	15
12. นโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67	20
13. แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ฤดูแล้ง ปี 2566/67	22
14. แผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร	15
15. กลไกการบริหาร	29
16. แหล่งงบประมาณ	30
17. ระยะเวลาดำเนินงาน	30
18. การติดตามและรายงาน	31
19. การติดต่อประสานงาน ช่องทางการสื่อสารหน่วยงานส่วนกลาง	32

ภาคผนวก

- ก. โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ประจำปี 2524-2562
- ข. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานจังหวัดชุมพร ปี 2550-2566 (บ่อจิว)
- ค. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพร ปี 2551-2565
- ง. สถิติจำนวนบ่อน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาล ปี 2566
- จ. บัญชีหน่วยงานสนับสนุนในการป้องกันและแก้ไขปัญหากลภัยแล้งจังหวัดชุมพร ปี 2566
- ฉ. วิเคราะห์ความเสี่ยงจากภัยแล้งจังหวัดชุมพรสะสมย้อนหลัง 3 ปี (2563-2565)
- ช. สรุปพื้นที่ประสบภัยแล้งจังหวัดชุมพร ปี 2566

1. บทนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรเพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในส่วนภูมิภาค โดยมีคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ 772/2563 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2563 เรื่อง จัดตั้งศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด โดยมีเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการศูนย์

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ที่เส้นละติจูดที่ 10 องศา 29 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 99 องศา 11 ลิปดาตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 3.75 ล้านไร่ หรือ 6,010.489 ตารางกิโลเมตร พื้นที่จังหวัดมากเป็นอันดับ ๔ ของภาคใต้ พื้นที่ทำการเกษตร 2.27 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.53 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดชุมพรที่มีลักษณะแคบและยาวตามแนวเหนือ-ใต้ประกอบด้วยทางทิศตะวันตกเป็นพื้นที่สูงมีภูเขาสลับซับซ้อนเป็นแหล่งต้นกำเนิดของแม่น้ำหลายสายและทางทิศตะวันออกเป็นที่ราบ ลุ่มชายฝั่งทะเลดังนั้นในช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากมรสุมทั้งสองด้าน คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนตุลาคม – เดือนธันวาคม

จังหวัดชุมพรแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 70 ตำบล 743 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 เทศบาลเมือง 23 เทศบาลตำบล 53 องค์การบริหารส่วนตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 509,155 คน ครว้เรือนทั้งหมด 249,978 ครว้เรือน ครว้เรือนเกษตรกร 95,704 ครว้เรือน คิดเป็นร้อยละ 38.28 ของครว้เรือนทั้งหมดของจังหวัดชุมพร

การเกิดอุทกภัยและช่วงเดือนที่เกิด

๑. ร่องมรสุมเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคมก่อให้เกิดอุทกภัย

๒. มรสุมตะวันตกเฉียงใต้กำลังแรงเดือนพฤษภาคม - เดือนตุลาคมก่อให้เกิดอุทกภัย

๓. มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเดือนตุลาคม - เดือนพฤศจิกายนก่อให้เกิดอุทกภัยคลื่นลมแรง

๔. หย่อมความกดอากาศต่ำเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคมก่อให้เกิดอุทกภัยคลื่นลมแรง

๕. พายุหมุนเขตร้อน (พายุดีเปรสชันพายุโซนร้อนพายุไต้ฝุ่น) ช่วงเดือนตุลาคม - เดือนธันวาคมก่อให้เกิด

อุทกภัยวาตภัยคลื่นลมแรงและคลื่นพายุซัดฝั่งภัยธรรมชาติของจังหวัดชุมพรส่วนใหญ่เกิดต้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมไปจนถึงกลางเดือนธันวาคมของทุกปีเนื่องจากพื้นที่จังหวัดชุมพรอยู่ติดอ่าวไทยจึงได้รับมรสุมนี้เต็มที่ และอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนเข้ามาทางอ่าวไทยทำให้เกิดอุทกภัยวาตภัยและคลื่นพายุซัดฝั่ง ส่วนใหญ่เป็นพายุดีเปรสชัน แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศอยู่ติดชายฝั่งทะเล จึงมีโอกาสได้รับผลกระทบจากพายุที่มีกำลังแรงขึ้นพายุไต้ฝุ่นได้รับความเสียหายจากลมพายุที่พัดรุนแรงและฝนที่ตกหนักมากเป็นบริเวณกว้างเช่นพายุไต้ฝุ่น “เกย์” ที่เคลื่อนตัวผ่านบริเวณอำเภอปะทิวอำเภอท่าแซะและอำเภอเมืองชุมพร เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2532

กรมอุตุนิยมวิทยาประกาศสิ้นสุดฤดูฝนและเริ่มเข้าสู่ฤดูหนาว เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2566 ในช่วงต้นฤดูหนาวช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 ถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2567 อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยทั้งประเทศไทย 20-22 องศาเซลเซียส ซึ่งจะสูงกว่าค่าปกติประมาณ 1.0-1.5 องศาเซลเซียส (ค่าปกติ 20.0 องศาเซลเซียส) และจะมีอากาศหนาวเย็นมากกว่าปีที่ผ่านมา (อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ยปีที่ผ่านมา 21.0 องศาเซลเซียส) ส่วนบริเวณภาคใต้จะมีอากาศหนาวเย็นบางแห่งในบางวัน และยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่น สำหรับภาคใต้จะยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นทาง

ฝั่งตะวันออกของภาคตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป โดยเฉพาะในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่และหนักมากในบางแห่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก และน้ำล้นตลิ่ง

ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและลดผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง และสถานการณ์อุทกภัยในภาคใต้ที่จะเกิดขึ้นต่อภาคการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดชุมพรจึงได้จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง จังหวัดชุมพร ปี 2566/67 (ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 - เมษายน 2567) สำหรับใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของส่วนราชการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร และเตรียมการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่อาจได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้งให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานป้องกันและลดความเสี่ยงจากภัยแล้งด้านการเกษตรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการให้ความช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยแล้งอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมาย

3.1 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแก่เกษตรกร รวมทั้งการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาภัยแล้งได้อย่างรวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์

3.2 สร้างการรับรู้และความตระหนักแก่เกษตรกรในการปรับปรุงแบบการผลิต เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้งและอุทกภัย

3.3 บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามแผนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และกำกับ ติดตาม การเพาะปลูกพืชฤดูแล้งให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อภาคส่วนอื่นๆ รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

4. ข้อมูลทั่วไปด้านน้ำของจังหวัดชุมพร

4.1 แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ

จังหวัดชุมพรมีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ๕ กลุ่มน้ำ โดยมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่สำคัญ แยกตามลุ่มน้ำ ดังนี้

1) ลุ่มน้ำคลองท่าตะเภา เกิดจากการรวมตัวกันของลุ่มน้ำย่อย 2 สาย ได้แก่ ลุ่มน้ำย่อยของคลองท่าตะเภาที่มีแหล่งกำเนิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอบางสะพานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไหลผ่านอำเภอท่าตะเภา จังหวัดชุมพร เพียงอำเภอเดียวไหลมารวมกับคลองรับร่อในพื้นที่อำเภอท่าตะเภา กลายเป็นแม่น้ำท่าตะเภาและออกสู่อ่าวไทย บริเวณปากน้ำชุมพรมีความยาวของแม่น้ำสายหลักและลำน้ำสาขาเท่ากับ 867 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี 1.440 ล้าน ลบ.ม. มีประจวบคายน้ำคลองท่าตะเภา ความจุ 3.159 ล้าน ลบ.ม. และประจวบคายน้ำคลองท่าตะเภา ความจุ 7.140 ล้าน ลบ.ม.

2) ลุ่มน้ำคลองชุมพรเกิดจากเทือกเขาในเขตตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนองไหลไปทางทิศตะวันออกถึงบ้านดอนสมอ แล้วไหลผ่านตำบลวังไผ่ บ้านขุนกระโทก ตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร ไหลออกลงสู่ทะเลบริเวณตอนเหนือของอ่าวสวี ตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร มีความยาว 50 กิโลเมตร

(1) ลุ่มน้ำคลองสวี-คลองตะโก คลองสวีเกิดจากเขาในเขตตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ไหลไปทางเหนือแล้ววกไปทางตะวันออกเข้าเขตอำเภอสวี ผ่านตำบลเขาทะลุ ตำบลนาสัก ตำบลทุ่งระยะ ตำบลสวี ตำบลนาโพธิ์ ตำบลบ้านแพรง ตำบลท่าหิน ไปออกสู่ทะเลที่ตำบลด่านสวี อำเภอสวีมีความยาว 120 กิโลเมตร มีน้ำตลอดทั้งปี คลองตะโกเกิดจากเทือกเขาในเขตตำบลทุ่งระยะ อำเภอสวี ไหลมาผ่านตำบลนาโพธิ์ออกสู่ทะเลที่ตำบลวิสัยใต้ อำเภอสวี มีความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร

(2) ลุ่มน้ำคลองหลังสวน เกิดจากเทือกเขาในเขตตำบลปากทรง อำเภอพะโต๊ะไหลจากทิศตะวันตกสู่ทิศตะวันออก ผ่านตำบลปังหวาน อำเภอพะโต๊ะ และออกสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอหลังสวน มีความยาวประมาณ 100 กิโลเมตร

(3) ลุ่มน้ำคลองละแม เกิดจากเทือกเขาในเขตอำเภอพะโต๊ะ ไหลจากทิศเหนือลงสู่ทิศตะวันออกลงสู่ทะเลที่ตำบลละแม อำเภอละแม มีความยาวประมาณ 36 กิโลเมตร

4.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ข้อมูลบัญชีแหล่งน้ำโครงการชลประทานชุมพรที่ไม่ถ่ายโอนภารกิจทั้ง 8 อำเภอ 29 ตำบล จำนวน 64 โครงการ ปริมาณน้ำเก็บกัก 17.32 ล้าน ลบ.ม. ปริมาณน้ำเก็บกักปัจจุบัน ข้อมูล ณ วันที่ 15 ธันวาคม 2566 จำนวน 13.03 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 75.23 ของปริมาณน้ำเก็บกักทั้งหมด และข้อมูลบัญชีแหล่งน้ำโครงการชลประทานชุมพรที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 164 แห่ง ปริมาณน้ำเก็บกัก 1.305 ล้าน ลบ.ม. (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ข้อมูลบัญชีแหล่งน้ำรายอำเภอโครงการชลประทานชุมพร 2566

อำเภอ	ตำบล	จำนวนโครงการ	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ลบ.ม.)	
1. เมืองชุมพร	วังใหม่	1	25,000	
	บ้านนา	1	30,000	
	บางลึก	2	6,158,000	
	นาชะอัง	1	2,340,000	
	รวม	4 ตำบล	5	8,553,000
2. ท่าแซะ	คูริง	1	7,140,000	
	สองพี่น้อง	6	124,000	
	สลุย	9	235,000	
	หงษ์เจริญ	3	110,000	
	หินแก้ว	1	15,000	
	รับร่อ	11	318,200	
	รวม	6 ตำบล	31	7,942,000
	3. ปะทิว	เขาไชยราช	1	28,000
ทะเลทรัพย์		1	25,000	
ปากคลอง		1	16,000	
รวม		3 ตำบล	3	69,000
4. สวี	ครน	4	95,000	
	วิสัยใต้	2	60,000	
	เขาค่าย	2	60,000	
	รวม	3 ตำบล	8	215,000
5. พังตะโก	ช่องไม้แก้ว	1	25,000	
	ตะโก	1	25,000	
	พังตะไคร	1	63,000	
	รวม	3 ตำบล	3	113,000
6. หลังสวน	วังตะกอ	1	24,000	
	หาดยาย	1	35,000	
	บ้านควน	2	80,000	
	บางน้ำจืด	1	8,000	
	รวม	4 ตำบล	5	147,000

ตารางที่ 1 (ต่อ) ข้อมูลบัญชีแหล่งน้ำรายอำเภอโครงการชลประทานชุมพร ปี 2566

อำเภอ	ตำบล	จำนวนโครงการ	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ลบ.ม.)
7. พะโต๊ะ	พะโต๊ะ	1	26,000
	ปังหวาน	1	39,000
	พระรักษ์	2	60,000
	ปากทรง	1	15,000
รวม	4 ตำบล	4	140,000
8. ละแม	ละแม	4	97,400
	ทุ่งคาวิด	2	48,000
รวมอำเภอละแม	2 ตำบล	6	145,400
รวมทั้ง 8 อำเภอ	29 ตำบล	64	17,324,400

ตารางที่ 2 ข้อมูลบัญชีแหล่งน้ำโครงการชลประทานชุมพรที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปี 2566

อำเภอ	จำนวนโครงการ	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ลบ.ม.)
1. เมืองชุมพร	26	25,790
2. ท่าแซะ	31	203,000
3. ปะทิว	27	248,000
4. สวี	34	66,700
5. ทุ่งตะโก	9	38,100
6. หลังสวน	18	480,300
7. พะโต๊ะ	6	42,000
8. ละแม	13	202,000
รวมทั้ง 8 อำเภอ	164	1,305,890

4.3 แหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน (แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน, บ่อบาดาล)

4.3.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานของสถานีพัฒนาที่ดินชุมพรในช่วง ปี 2550-2566 (ขนาด 1,260 ลบ.ม.) ในพื้นที่จังหวัดชุมพรรวมจำนวน 869 บ่อ ประมาณการปริมาณน้ำที่เก็บกักได้จำนวน 1,094,940 ลบ.ม. ต่อปี ได้แก่ อำเภอบางสะพานจำนวน 243 บ่อ อำเภอละแมจำนวน 138 บ่อ อำเภอสวีจำนวน 136 บ่ออำเภอลำสนธิจำนวน 119 บ่อ อำเภอปะทิวจำนวน 84 บ่อ อำเภอเมืองชุมพรจำนวน 76 บ่อ อำเภอพะโต๊ะจำนวน 59 บ่อ และอำเภอยะตะโกจำนวน 14 บ่อ

4.3.2 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดชุมพรปี 2550-2565 จำนวน 76 แห่ง ประมาณการปริมาณน้ำที่เก็บกักได้จำนวน 105,760 ลบ.ม.ต่อปี

4.3.3 สถิติจำนวนบ่อน้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาลจังหวัดชุมพร ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2566 จำนวน 1,560 บ่อ ปริมาณน้ำใช้การได้จำนวน 83,471 ลบ.ม.ต่อวัน

5. กรอบแนวคิด

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ได้นำกรอบแนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบอัจฉริยะ “Smart DRM for 3s : SEP – SDGs - SEDRR” โดยได้นำกรอบแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy : SEP) เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) และกรอบการดำเนินงานเซนได เพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ พ.ศ. 2558-2573 (Sendai Framework on Disaster Risk Reduction : SFDRR) เพื่อลดความเสี่ยงเดิมและป้องกันความเสี่ยงใหม่มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแบบองค์รวม

5.1 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

ความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk) หมายถึง โอกาสที่จะเกิดการสูญเสียจากสาธารณภัยต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน ความเป็นอยู่ และภาคบริการต่างๆ ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง ณ หนึ่งช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต

$$\text{ความเสี่ยงจากสาธารณภัย} = \frac{\text{ภัย} \times \text{ความล่อแหลม} \times \text{ความเปราะบาง}}{\text{ศักยภาพ}}$$

ภัย (Hazard) คือ เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือจากการกระทำของมนุษย์ที่อาจนำมาซึ่งความสูญเสียต่อทรัพย์สิน ตลอดจนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

ความล่อแหลม (Exposure) คือ การที่สิ่งใดๆ ก็ตามที่ตั้งอยู่ภายในอาณาบริเวณพื้นที่เสี่ยงที่อาจจะเกิดภัยและมีโอกาสได้รับความเสียหายจากภัยนั้นๆ

ความเปราะบาง (Vulnerability) คือ ปัจจัยหรือสภาวะใดๆ ที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมขาดความสามารถในการป้องกันตนเอง ทำให้ไม่สามารถรับมือกับภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้น หรือไม่สามารฟฟื้นฟูได้อย่างรวดเร็วจากความเสียหายอันเกิดจากภัย

ศักยภาพ (Capacity) คือ ความรู้ ทักษะ และทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน สังคม หรือหน่วยงานใดๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นกระบวนการที่ช่วยตรวจสอบระดับของความเสี่ยงที่ชุมชนหรือสังคมมีต่อสาธารณภัย ประกอบด้วย การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) และการประเมินผลความเสี่ยง (Risk Evaluation)

5.2 การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management)

การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นการจัดการสาธารณภัยแบบองค์รวม (Holistic Approach) ตั้งแต่กิจกรรมการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม การเผชิญเหตุ และบรรเทาทุกข์ ตลอดจนการฟื้นฟู ซึ่งในบางกิจกรรมการดำเนินการในแต่ละช่วงเวลาการเกิดสาธารณภัยอาจมีความคาบเกี่ยวกัน (Over lap) ขณะที่บางกิจกรรมอาจเป็นการดำเนินการเฉพาะของการเกิดภัยในหัวนั้นๆ รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการของแต่ละกิจกรรมขึ้นอยู่กับความรุนแรงของภัยเป็นสำคัญ ซึ่งวงจรการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยถูกมองในมุมมองของทั้งกรอบแนวคิดในกาดำเนินการ/การปฏิบัติ (Discipline) และมุมมองของกิจกรรมหรือวิธีปฏิบัติ (Activities and Procedures) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย
ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2565)

โดยมีแนวทางดำเนินการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ดังนี้

ก่อนเกิดภัย : การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction)

การป้องกันและลดผลกระทบ (Prevention & Mitigation)

1) มาตรการที่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ การพัฒนาแหล่งน้ำ ระบบชลประทานเพื่อป้องกันอุทกภัย/ภัยแล้ง การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันดินโคลนถล่ม

2) มาตรการที่ไม่ใช้โครงสร้าง ได้แก่ วางแผนการจัดสรรน้ำ วิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ รวมทั้งพื้นที่ชุมชนพร้อมแผนบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว แผนปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยฝนทิ้งช่วงและเติมน้ำในแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้อย

การเตรียมความพร้อม (Preparedness)

1) การปรับตัว ได้แก่ การให้คำแนะนำการเพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง การส่งเสริมอาชีพเสริมหรือวิสาหกิจชุมชนให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพ การปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2) การเตรียมรับมือกับภัยพิบัติ ได้แก่ การแจ้งเตือนสถานการณ์น้ำ การเตรียมพร้อมด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักร ยานพาหนะ การสำรองเสบียงสัตว์ การปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ให้เป็นปัจจุบัน การจัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร เช่น แผนเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์เพื่อป้องกันโรคระบาดพืชและสัตว์ แผนการจัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่ประสบภัย การดูแลสุขภาพสัตว์ แผนการสำรวจและประเมินความเสียหาย วิธีการช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร และแผนสร้างการรับรู้ให้เกษตรกรรู้จักเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ

ขณะเกิดภัย : การจัดการภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management)

การเผชิญเหตุ (Response) ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ การติดตั้งเครื่องสูบน้ำ การแจ้งเตือนเกษตรกร

การบรรเทาทุกข์ (Relief) ได้แก่ แจกจ่ายเสบียงสัตว์และดูแลสุขภาพสัตว์ จัดหน่วยเฉพาะกิจลงพื้นที่ประสบภัยเพื่อให้คำแนะนำและความช่วยเหลือเกษตรกร สำรวจและประเมินความเสียหายเบื้องต้น รายงานสถานการณ์

หลังเกิดภัย : การฟื้นฟู (Recovery) และสร้างใหม่ให้ดีกว่าเดิม (Build Back Better)

การซ่อมสร้าง (Reconstruction) ได้แก่ การประเมินความเสียหายและซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน การป้องกัน รักษา และกำจัดโรคระบาดหรือศัตรูพืชระบาด การฟื้นฟูพื้นที่การเกษตร

การฟื้นฟูสภาพ (Rehabilitation) ได้แก่ การวิเคราะห์ความเสียหาย (Damages) และความสูญเสีย (Losses) ด้านการเกษตรที่เกิดจากภัย การประเมินความต้องการ/จำเป็นในการฟื้นฟูหลังเกิดภัย การช่วยเหลือเยียวยาตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

6. สถานการณ์ความเสี่ยงและพื้นที่เฝ้าระวังด้านการเกษตร ปี 2566/67

6.1 ด้านพืช

พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

จังหวัดชุมพรมีพื้นที่เฝ้าระวัง จำนวน 5 จุด ดังนี้

- (1) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลนากระตาม อำเภอท่าแซะ
- (2) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลบ้านนา ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลบางหมาก ตำบลทุ่งคา อำเภอเมืองชุมพร
- (3) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลครน อำเภอสวี
- (4) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลทุ่งตะโก ตำบลช่องไม้แก้ว อำเภอทุ่งตะโก
- (5) พื้นที่ลุ่มต่ำบริเวณ ตำบลวังตะกอก ตำบลนาขา ตำบลพ้อแดง ตำบลนาพญา ตำบลบ้านควน ตำบลท่ามะปลา

ตำบลบางมะพร้าว อำเภอหลังสวน

พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งย้อนหลัง 3 ปี 2563-2565

- (1) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง จำนวน 6 อำเภอ 9 ตำบล 39 หมู่บ้าน ดังนี้

- อำเภอท่าแซะ ตำบลนากระตาม ตำบลรั้วรอบ ตำบลหินแก้ว
- อำเภอเมืองชุมพร ตำบลวังไผ่
- อำเภอสวี ตำบลวิสัยใต้
- อำเภอทุ่งตะโก ตำบลปากตะโก ตำบลตะโก
- อำเภอหลังสวน ตำบลท่ามะปลา
- อำเภอละแม ตำบลทุ่งคาวัด

- (2) พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งต่ำ จำนวน 8 อำเภอ 55 ตำบล 511 หมู่บ้าน ดังนี้

- อำเภอท่าแซะ ตำบลท่าแซะ ตำบลท่าข้าม ตำบลนากระตาม ตำบลรั้วรอบ ตำบลสลูย์ ตำบลสองพี่น้อง ตำบลหงษ์เจริญ ตำบลหินแก้ว

- อำเภอปะทิว ตำบลชุมโค ตำบลทะเลทรัพย์ ตำบลบางสน ตำบลสะพาน
- อำเภอเมืองชุมพร ตำบลขุนกระโทก ตำบลตากแดด ตำบลท่ายาง ตำบลทุ่งคา ตำบลนาชะอัง ตำบลบางลึก ตำบลบางหมาก ตำบลบ้านนา ตำบลปากน้ำ ตำบลวังไผ่ ตำบลวังใหม่ ตำบลหาดทรายรี ตำบลหาดพันไกร
- อำเภอสวี ตำบลเขาค่าย ตำบลเขาทะลุ ตำบลครน ตำบลด่านสวี ตำบลท่าหิน ตำบลทุ่งระยะ ตำบลนาโพธิ์ ตำบลนาสัก ตำบลปากแพรก ตำบลวิสัยใต้ ตำบลสวี

- อำเภอหลังสวน ตำบลท่ามะปลา ตำบลนาขา ตำบลนาพญา ตำบลบางน้ำจืด ตำบลบางมะพร้าว ตำบลบ้านควน ตำบลพ้อแดง ตำบลวังตะกอก ตำบลหาดยาย ตำบลแหลมทราย

- อำเภอละแม ตำบลละแม ตำบลทุ่งหลวง ตำบลสวนแตง
- อำเภอพะโต๊ะ ตำบลปังหวาน ตำบลปากทรง ตำบลพระรักษ์ ตำบลพะโต๊ะ

การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ลุ่มและเปราะบาง จะนำไปสู่การวางแผนและแนวทางปฏิบัติในการลดความเสี่ยงและความต้องการจากพื้นที่ โดยกำหนดมาตรการหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการควรมุ่งเน้นในการลดโอกาสในการเกิดภัย ลดความลุ่มและลดความเปราะบาง เพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นและทำให้ระดับความเสี่ยงที่มีจากสาธารณภัยด้านการเกษตรลดลงอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมความพร้อม 3) การเผชิญเหตุ และ 4) การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม

6.2 เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ

โครงการชลประทานชุมพรกำหนดมาตรการป้องกันและมีแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

ตารางที่ 3 การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริเวณคลองท่าตะเภา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

แม่น้ำ/ ลำคลอง	มาตรการหลัก		มาตรการเสริม
	การบริหารจัดการน้ำ	การควบคุมความเค็ม	
คลองท่าตะเภา	1. วางแผนจัดสรรน้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ และป้องกันน้ำเค็มตลอดฤดูแล้ง 2. ควบคุมการปิดเปิดประตูระบายน้ำตาม ช่วงเวลาน้ำทะเลหนุน	เฝ้าระวังและควบคุมค่า ความเค็มที่สถานีสูบน้ำของ สำนักงานประปาชุมพร ให้มีค่าความเค็มไม่เกิน 0.25 กรัมต่อลิตร	ทำการตรวจวัดค่าความ เค็มที่จุดเฝ้าระวังและ ควบคุมทุกวันจนกว่า จะสิ้นสุดฤดูแล้ง

7. แผนจัดสรรน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของจังหวัดชุมพร

7.1 ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง แหล่งน้ำขนาดใหญ่อื่นๆ และการกำหนดพื้นที่เพาะปลูกทั้งประเทศ ดังนี้

ปริมาณน้ำใช้การได้ในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และแหล่งน้ำขนาดใหญ่อื่นๆ ทั้งประเทศ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน 2566 มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้น 40,387 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็น

- ปริมาณน้ำใช้การได้ อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 32,849 ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปริมาณน้ำใช้การได้ อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 4,091 ล้านลูกบาศก์เมตร
- ปริมาณน้ำใช้การได้ โครงการขนาดใหญ่อื่นๆ 3,447 ล้านลูกบาศก์เมตร

วางแผนจัดสรรน้ำไว้ทั้งหมด 21,810 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็น เพื่อก่อการเกษตร 10,955 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อก่อการอุปโภค-บริโภค 3,060 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อก่อการรักษาระบบนิเวศและอื่นๆ 7,795 ล้านลูกบาศก์เมตร นอกจากนี้ ยังมีปริมาณน้ำสำรองไว้สำหรับต้นฤดูฝน 18,577 ล้านลูกบาศก์เมตร

7.2 แผนการจัดสรรน้ำและการปลูกพืชฤดูแล้งจังหวัดชุมพร

กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กำหนดหลักเกณฑ์ช่วงนี้ระยะเวลาการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งในแต่ละปี ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง 30 เมษายน ของปีถัดไป (ยกเว้น 6 จังหวัด ได้แก่ นครศรีธรรมราช พัทลุง สงขลา ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส นับช่วงระยะเวลาการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึง 15 มิถุนายน) สำหรับแผนการจัดสรรน้ำและการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งจังหวัดชุมพร ปี 2566/67 (ตารางที่ 4-6)

ตารางที่ 4 แผน การบริหารจัดการน้ำ ประตุระบายน้ำคลองท่าแซะ จังหวัดชุมพร 2566/67

เดือน	INFLOW		ปริมาณน้ำใช้การ		แผน/ผล การบริหารจัดการน้ำ (หน่วย : ล้าน ลบ.ม.)												จำนวนวันใช้น้ำ
	ล้าน ลบ.ม.		ล้าน ลบ.ม.		การเกษตร		อุปโภค-บริโภค		อุตสาหกรรม		รักษานิเวศน์		อื่นๆ		รวม		
	คาดการณ์	จริง	คาดการณ์	จริง	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	
พ.ย.	45.000		3.050				0.204				45.000				45.204		30
ธ.ค.	45.000		3.000				0.204				45.000				45.204		30
ม.ค.	20.000		3.300				0.180				19.000				19.180		31
ก.พ.	15.000		3.250				0.180				11.000				11.180		28
มี.ค.	10.000		3.200				0.180				7.000				7.180		31
เม.ย.	8.000		3.150				0.180				6.000				6.180		30
รวม	143.000		18.950				1.128				133.000				134.128		

ตารางที่ 5 แผน การบริหารจัดการน้ำปี ประจําการปี ๒๕๖๖/๖๗ ทั่วประเทศ จังหวัดชุมพร 2566/67

เดือน	INFLOW		ปริมาณน้ำใช้การ		แผน/ผล การบริหารจัดการน้ำ (หน่วย : ล้าน ลบ.ม.)												จำนวนวันใช้น้ำ
	ล้าน ลบ.ม.		ล้าน ลบ.ม.		การเกษตร		อุปโภค-บริโภค		อุตสาหกรรม		รักษานิเวศน์		อื่นๆ		รวม		
	คาดการณ์	จริง	คาดการณ์	จริง	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	แผน	ผล	
พ.ย.	5.000		1.150				3.000					3.000				6.000	30
ธ.ค.	5.000		1.100				3.000					3.000				6.000	30
ม.ค.	5.000		1.000				2.000					3.000				5.000	31
ก.พ.	4.000		0.900				2.000					2.000				4.000	28
มี.ค.	3.000		0.850				2.000					1.000				3.000	31
เม.ย.	3.000		0.800				2.000					1.000				3.000	30
รวม	25.000		5.800				14.000					13.000			27.000		

ตารางที่ 7 สรุปสถานการณ์น้ำ โครงการชลประทานชุมพร

แหล่งน้ำ	จำนวน (แห่ง)	ความจุ (ม.๓)	น้ำใช้การ (ม.๓)	% ความจุ	หมายเหตุ
แหล่งน้ำขนาดกลาง					
- อําเภอท่าแซะ	1	7,140,000	6,894,400	96.56	ปตร.คลองท่าแซะ
- อําเภอเมือง	3	8,499,550	5,096,743	59.96	แก้มลิง , ปตร.ท่าตะเภา , คลองหัววังฯ
- อําเภอหลังสวน	1	60,000	38,000	63.33	ปตร.คลองขี้มั่ง
- ทุ่งตะโก	1	63,000	37,800		
รวม	5	15,639,550	11,991,143	76.67	
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ					
- อําเภอท่าแซะ	6	215,000	166,000	77.21	
- อําเภอปะทิว	2	41,000	37,000	90.24	
- อําเภอเมือง	2	55,000	43,000	78.18	
- อําเภอสวี	8	215,000	179,000	83.26	
- อําเภอทุ่งตะโก	2	113,000	80,800	71.50	
- อําเภอหลังสวน	4	147,000	95,000	64.63	
- อําเภอพะโต๊ะ	4	140,000	122,000	87.14	
- อําเภอละแม	6	145,400	129,500	89.06	
รวม	34	1,071,400	852,300	79.55	
โครงการหมู่บ้านป้องกันคนองชายแดนไทย-พม่า					
- อําเภอท่าแซะ	24	587,200	493,500	84.04	
- อําเภอปะทิว	1	28,000	20,000	71.43	
รวม	25	615,200	513,500	83.47	1,686,600
สรุป		17,326,150	13,356,943	79.90	สรุป (20 ธ.ค. 66)

ข้อมูลสถานการณ์น้ำ จังหวัดชุมพร ณ วันที่ 20 ธ.ค. 2566

ลำน้ำ (สถานีที่ตรวจวัดข้อมูล)	ระดับน้ำปัจจุบัน ม.(รทก.)	ระดับตลิ่ง ม.(รทก.)	สภาวะระดับน้ำเมื่อเทียบกับระดับตลิ่ง	ความจุลำน้ำ (ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำ ปัจจุบัน(ลบ.ม.)	ร้อยละ ของความจุ	ปริมาณน้ำ ที่รับได้(ลบ.ม.)	ร้อยละ ที่รับได้	แนวโน้มวันนี้	สถานการณ์น้ำ	หมายเหตุ
คลองท่าแซะ (หน้าประตูระบายน้ำท่าแซะ)	20.56	21.00	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 0.44 ม.	7,140,000.04	6,894,400.04	96.56	245,600.00	3.44	ทรงตัว	เฝ้าระวัง	คูน้ำคลองท่าตะเภา ใช้อาคารชลประทานในการ บริหารจัดการ
คลองท่าแซะ (สถานี x.64 บ.ท่าแซะ)	8.30	17.13	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 8.83 ม.	2,290,500.00	215,927.06	9.43	2,074,572.94	90.57	ทรงตัว	ปกติ	คูน้ำคลองชุมพร ใช้อาคารชลประทานที่อยู่ ระหว่างดำเนินการ ในการ บริหารจัดการ
คลองท่าตะเภา (สถานี x.158 บ.วังครก)	3.40	11.50	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 8.1 ม.	5,693,875.00	765,321.34	13.44	4,928,553.66	86.56	ทรงตัว	ปกติ	คูน้ำคลองสวี ไม่มีอาคารชลประทาน ในการบริหารจัดการ
คลองท่าตะเภา (หน้าประตูระบายน้ำท่าตะเภา)	3.02	7.00	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 3.98 ม.	3,158,750.00	1,471,167.16	46.57	1,687,582.84	53.43	ทรงตัว	ปกติ	คูน้ำคลองสวี ไม่มีอาคารชลประทาน ในการบริหารจัดการ
คลองท่าตะเภา (สถานี x.180 สะพานเทศบาล 2)	0.61	3.70	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 3.09 ม.	1,381,250.00	542,255.58	39.26	838,994.42	60.74	ทรงตัว	ปกติ	คูน้ำคลองสวี ไม่มีอาคารชลประทาน ในการบริหารจัดการ
คลองสวีผา (สถานีคลองสวี 5)	4.46	4.55	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 0.09 ม.	1,893,600.00	1,869,330.80	98.72	24,269.20	1.28	ทรงตัว	เฝ้าระวัง	น้ำทะเลต่ำสุด 1.44 ม. วันที่ 20 เวลา 00.45 น.
คลองละแม (สถานีคลองละแม 3)	1.70	5.50	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 3.8 ม.	1,090,400.00	361,123.40	33.12	729,276.60	66.88	ทรงตัว	ปกติ	น้ำทะเลสูงสุด 2.57 ม. วันที่ 20 เวลา 14.30 น.
น้ำฝิ่งหนองใหญ่	4.03	4.87	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 0.84 ม.	3,121,352.422	1,645,576.803	52.72	1,475,775.62	47.28	ทรงตัว	ปกติ	
คลองชุมพร (x.53A)	2.74	8.70	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 5.96 ม.	12,843,750.00	1,184,771.90	9.22	11,658,978.10	90.78	ทรงตัว	ปกติ	
คลองหลังสวน (x.212)	0.34	6.00	ระดับน้ำต่ำกว่าระดับตลิ่ง 5.66 ม.	66,163,500.00	16,968,119.64	25.65	49,195,380.36	74.35	ทรงตัว	ปกติ	

- **ปตร.คลองท่าแซะ** การประปาส่วนภูมิภาค สาขาท่าแซะ ใช้น้ำผลิตประปา วันละ 6,000 ม.³/วัน

- **ปตร.คลองท่าตะเภา** การประปาส่วนภูมิภาค สาขาชุมพร ใช้น้ำผลิตประปา วันละ 70,000 ม.³/วัน

8. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของจังหวัดชุมพร

ทั้งประเทศ จำนวน 10.66 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวรอบที่ 2 จำนวน 8.13 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 5.80 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 2.33 ล้านไร่) พืชไร่พืชผัก จำนวน 2.53 ล้านไร่ (ในเขตชลประทาน 0.57 ล้านไร่ นอกเขตชลประทาน 1.96 ล้านไร่)

ตารางที่ 8 แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของจังหวัดชุมพร

เขตพื้นที่	ประเภทแหล่งน้ำ	แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 (ล้านไร่)		
		ข้าวรอบที่ 2	พืชไร่ พืชผัก	รวม
ทั้งประเทศ (77 จังหวัด)	ในเขตชลประทาน	5.80	0.57	6.37
	นอกเขตชลประทาน	2.33	1.96	4.29
	รวม	8.13	2.53	10.66
จังหวัดชุมพร	ในเขตชลประทาน	-	-	-
	นอกเขตชลประทาน	1,042 ไร่	2,993 ไร่	4,035 ไร่
	รวม	1,042 ไร่	2,993 ไร่	4,035 ไร่

ทั้งนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมชลประทาน เป็นหน่วยงานกำกับและบริหารแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด

9. การเตรียมความพร้อมยานพาหนะ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์

จากแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ในช่วงก่อนเกิดภัย เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction) ในเรื่องของการเตรียมความพร้อม (Preparedness) เครื่องมือ อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตต่างๆ โดยในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 - เดือนเมษายน 2567 มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ 2 ภัย ได้แก่ ภัยแล้ง และอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดชุมพร ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เตรียมความพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต และอื่นๆ (ภาคผนวก)

10. แนวโน้มสถานการณ์

กรมอุตุนิยมวิทยาคาดการณ์สภาพอากาศในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2566 ถึง กุมภาพันธ์ 2567 บริเวณประเทศไทยตอนบน ฤดูหนาวจะสิ้นสุดประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ 2567 ส่วนบริเวณภาคใต้จะมีอากาศเย็นบางแห่งในบางวันส่วนมากตอนบนของภาค และยังคงมีฝนตกชุกหนาแน่นต่อไป ในช่วงเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม โดยเฉพาะทางด้านฝั่งตะวันออกตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป ก็จะมีฝนตกหนักหลายพื้นที่ และหนักมากบางแห่ง ซึ่งจะทำให้เกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก รวมทั้งน้ำล้นตลิ่งได้ในบางพื้นที่ สำหรับคลื่นลมในทะเลอ่าวไทยจะมีกำลังแรงเป็นระยะๆ บางช่วงมีคลื่นสูง 2-3 เมตร ส่วนทะเลอันดามันมีคลื่นสูง 1-2 เมตร

คาดว่าปรากฏการณ์ ENSO (El Niño/Southern Oscillation) มีสถานะเป็นเอลนีโญต่อเนื่องไปจนถึงช่วงต้นปี 2567 หลังจากนั้นมีโอกาสที่จะเปลี่ยนกลับเข้าสู่สภาวะเป็นกลางด้วยความน่าจะเป็นร้อยละ ๖๐ ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน 2567

11. มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67

ตามมติการประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2566 เห็นชอบมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67 ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ ดังนี้

ตารางที่ 6 มาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
ด้านน้ำต้นทุน (Supply)		
1. เฝ้าระวังและเตรียมจัดหาแหล่งน้ำสำรองพร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักร เครื่องมือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)	1.1 คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค การเกษตรและคุณภาพน้ำ (ช่วงก่อนและระหว่างฤดู) พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวังและประเมินสถานการณ์ตลอดฤดูแล้ง	กรมทรัพยากรน้ำ, กรมควบคุมมลพิษ กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมชลประทาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การประปาส่วนภูมิภาค, การประปานครหลวง, กรมอุตุนิยมวิทยา, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ(องค์การมหาชน), สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
	1.2 สำรอง ตรวจสอบ พื้นที่แหล่งเก็บกักน้ำสำรอง และจัดทำแผนปฏิบัติการสำรองน้ำในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำดิบเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร	กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การประปาส่วนภูมิภาค, การประปานครหลวง
	1.3 เตรียมความพร้อมเครื่องจักร เครื่องมือให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานและเข้าช่วยเหลือในพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำได้ทันสถานการณ์	กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, จังหวัด, กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, การประปาส่วนภูมิภาค, การประปานครหลวง
	1.4 จัดทำระบบฐานข้อมูลกลางที่มีมาตรฐานเพื่อใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยง/พื้นที่เกิดเหตุ (บ่อบาดาล)	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, กรมชลประทาน, กรมฝนหลวงและการบินเกษตร, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, จังหวัด, กรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>2. ปฏิบัติการเติมน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>2.1 จัดทำแผนปฏิบัติการฝนหลวงรองรับพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำและปฏิบัติการเติมน้ำให้กับแหล่งน้ำพื้นที่เกษตรและพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำตามสภาพอากาศที่เหมาะสม</p>	<p>กรมฝนหลวงและการบินเกษตร</p>
	<p>2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการเติมน้ำใต้ดินในพื้นที่ที่มีศักยภาพ</p>	<p>กรมทรัพยากรน้ำบาดาล</p>
	<p>2.3 จัดทำแผนปฏิบัติการและปฏิบัติการสูบน้ำในพื้นที่มีศักยภาพ</p>	<p>กรมชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>ด้านความต้องการใช้น้ำ (Demand)</p>		
<p>3. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ควบคุมการเพาะปลูกข้าวนาปรัง สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร เตรียมน้ำสำรอง สำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>3.1 กำหนดแผนการจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนและสถานการณ์เอลนีโญ พร้อมแจ้งแผนให้กระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด</p>	<p>กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย</p>
	<p>3.2 กำหนดแผนเพาะปลูกพืชฤดูแล้งและขึ้นทะเบียนเกษตรกร โดยระบุพื้นที่คาดการณ์เพาะปลูกและแหล่งน้ำที่นำมาใช้ให้ชัดเจน ในรูปแบบแผนที่เพื่อให้การเพาะปลูกสอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน พร้อมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขการเพาะปลูกพืชพื้นที่นอกแผนและพื้นที่ที่ไม่สามารถสนับสนุนน้ำเพื่อการเพาะปลูกได้ โดยมอบหมายหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประชาสัมพันธ์และสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>กรมชลประทาน, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมทรัพยากรน้ำ, สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), จังหวัด, กรมการปกครอง, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมการพัฒนาชุมชน, การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงกลาโหม, กรมประชาสัมพันธ์, คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p>

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>3. กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง) ต่อ</p>	<p>3.3 ควบคุมการใช้น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนบนให้เป็นไปตามแผนและมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบการขาดแคลนน้ำด้านอุปโภคบริโภคของพื้นที่ลุ่มน้ำตอนล่างและมอบหมายกระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างการรับรู้กับประชาชนในพื้นที่เพื่อควบคุมการส่งน้ำให้ตรงตามวัตถุประสงค์</p>	<p>จังหวัด, กรมการปกครอง, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ</p>
	<p>3.4 เตรียมน้ำสำรองสำหรับพื้นที่ลุ่มต่ำรับน้ำนอง โดยการสนับสนุนจัดสรรน้ำเตรียมแปลงเพาะปลูกนารอบที่ 1 (นาปี)</p>	<p>กรมชลประทาน</p>
	<p>3.5 สำรอง ตรวจสอบ คั่นคลอง เขื่อน ป้องกันตลิ่ง ถนนที่เชื่อมต่อกับทางน้ำในพื้นที่ที่อาจจะเกิดการทรุดตัว เนื่องจากระดับน้ำในทางน้ำที่อาจจะลดต่ำกว่าปกติ</p>	<p>กรมทางหลวง, กรมทางหลวงชนบท, กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมโยธาธิการและผังเมือง</p>
<p>4. บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด (ตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>จัดสรรน้ำตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำกำหนดเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ</p>	<p>กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ, กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p>
<p>5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>5.1 สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ถ่ายทอดเผยแพร่ผลการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคการเกษตร และส่งเสริมการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชเพื่อลดความเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ และเพิ่มรายได้ในพื้นที่ อาทิ ปลูกพืชใช้น้ำน้อยหรือพืชที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ปรับปรุงระบบการให้น้ำพืชนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการน้ำ เป็นต้น</p>	<p>สนง.พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (องค์การมหาชน), สนง.พัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน), กรมวิชาการเกษตร, กรมการข้าว, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมชลประทาน, กรมพัฒนาที่ดิน, คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p>

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>5. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำ และลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง) ต่อ</p>	<p>5.2 การประหยัดน้ำของหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน</p> <p>(1) วางแผนลดการใช้น้ำของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัด ในทุกภาคส่วน</p> <p>(2) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมใช้ระบบ 3R เพื่อลดการใช้น้ำจากแหล่งน้ำต่างๆ</p> <p>5.3 ลดการสูญเสียน้ำในระบบประปาและระบบชลประทาน</p> <p>(1) ลดการสูญเสียน้ำในระบบประปา</p> <p>(2) เพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำในระบบชลประทานโดยการปรับรอบเวรการส่งน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณความต้องการน้ำของพื้นที่</p>	<p>ทุกหน่วยงานภาครัฐ, คณะกรรมการลุ่มน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก</p> <p>การประปานครหลวง, การประปาส่วนภูมิภาค, กรมชลประทาน, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คณะกรรมการลุ่มน้ำ</p>
<p>6. ฝึกระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>ฝึกระวัง ตรวจวัด และควบคุมและแก้ไขคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลัก แม่น้ำสายรอง รวมถึงแหล่งน้ำที่รับน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การเกษตรและชุมชน รวมทั้งเตรียมแผนปฏิบัติการรองรับกรณีเกิดปัญหาและแจ้งเตือนพื้นที่ที่อาจได้รับผลกระทบพร้อมทั้งรายงานผลการแก้ไขคุณภาพน้ำ</p>	<p>กรมควบคุมมลพิษ, กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, การประปาส่วนภูมิภาค, การประปานครหลวง, กรมปศุสัตว์, กรมประมง, กรมชลประทาน, กรมโรงงานอุตสาหกรรม, การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย</p>
ด้านการบริหารจัดการ (Management)		
<p>7. เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ (ตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>เสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการน้ำของชุมชนที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำ โดยสร้างความรู้ความเข้าใจในการวางแผน การใช้น้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่ การจัดเตรียมจัดหาสำรอง และการกักเก็บให้มิน้ำเพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค และ/หรือการเกษตรตลอดฤดูแล้ง รวมทั้งพัฒนา/เพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำชุมชน</p>	<p>กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กรมชลประทาน, กรมทรัพยากรน้ำ, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน), มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ, สนง. ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ</p>
<p>8. สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ (ก่อนและตลอดฤดูแล้ง)</p>	<p>สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์สถานการณ์และแผนบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการใช้น้ำอย่างประหยัดและเป็นไปตามแผนที่กำหนด</p>	<p>กรมประชาสัมพันธ์, สนง.คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์, กระทรวงมหาดไทย, สนง.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>

มาตรการ	การดำเนินการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
9. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (ตลอดและหลังจากสิ้นสุดฤดูแล้ง)	9.1 ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน รายงานผลการให้ความช่วยเหลือและหากพบการขาดแคลนน้ำหรือภัยแล้งให้รายงานมายัง กองอำนวยการน้ำแห่งชาติและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ	สนง.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	9.2 ประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการ พร้อมสรุปบทเรียน	สนง.ทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

12. นโยบายและมาตรการการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67

นโยบาย

1. **ด้านการจัดสรรน้ำ** วางแผนการบริหารจัดการน้ำแบบยั่งยืน โดยจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการใช้น้ำทุกกิจกรรมในพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สำหรับการอุปโภค-บริโภค การรักษาระบบนิเวศน์ อุตสาหกรรม และการเพาะปลูกพืชต้นฤดูฝนปีถัดไป โดยวางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อใช้ในกิจกรรมต่างๆ ตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. เพื่อการอุปโภค-บริโภค และการประปา
2. เพื่อการรักษาระบบนิเวศน์ทางน้ำ เช่น การผลักดันน้ำเค็ม การชลประทานเสีย
3. เพื่อสำรองน้ำไว้สำหรับการใช้น้ำในช่วงต้นฤดูฝน สำหรับอุปโภค-บริโภคและรักษาระบบนิเวศน์

เดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม 2567

4. เพื่อการเกษตร
5. เพื่อการอุตสาหกรรม

2. **ด้านการเกษตร**

- 2.1 วางแผนการจัดสรรน้ำเพื่อการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่
- 2.2 กำกับติดตามสถานการณ์การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของเกษตรกร ให้เป็นไปตามแผนควบคุมการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งที่กำหนดไว้ โดยพิจารณาด้านการตลาดประกอบด้วย
- 2.3 ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และด้านการตลาด

มาตรการ

1. ด้านการจัดสรรน้ำ

1.1 ให้อ่างแผนจัดสรรน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุน

1.2 ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อเติมน้ำต้นทุนให้เขื่อนกักเก็บน้ำ (มีนาคม - ตุลาคม 2567)

ปฏิบัติการฝนหลวงเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักให้กับเขื่อนต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อสำรองไว้เป็นน้ำต้นทุนในการบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งที่จะมาถึงและเพื่อสาธารณประโยชน์ต่างๆ

2. ด้านการเกษตร

เนื่องจากในปี 2567 มีปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำจึงสามารถจัดสรรน้ำในการเพาะปลูกข้าวรอบที่ 2 ในช่วงฤดูแล้ง ปี 2566/67 พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนพืชที่มีศักยภาพได้ผลตอบแทนสูง เช่น ข้าวโพดหวาน ถั่วลิสง ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นต้น เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย หรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ของรัฐ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2566 เป็นต้น เพื่อเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชอื่นทดแทนการปลูกข้าวรอบที่ 2

3. ด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และด้านการตลาด

3.1 ให้เกษตรกรรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านสถานการณ์น้ำในแต่ละพื้นที่อย่างชัดเจน แนวโน้มความต้องการของตลาด ราคา และแหล่งรับซื้อพืชฤดูแล้ง เป็นต้น

3.2 ประสาน และช่วยเหลือเกษตรกรในการจัดหาช่องทางการตลาดให้กับผลผลิตพืชฤดูแล้ง

3.3 สร้างการรับรู้เพื่อให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

3.4 เชิญชวนเกษตรกรให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย โดยเข้าร่วมโครงการของรัฐ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2567

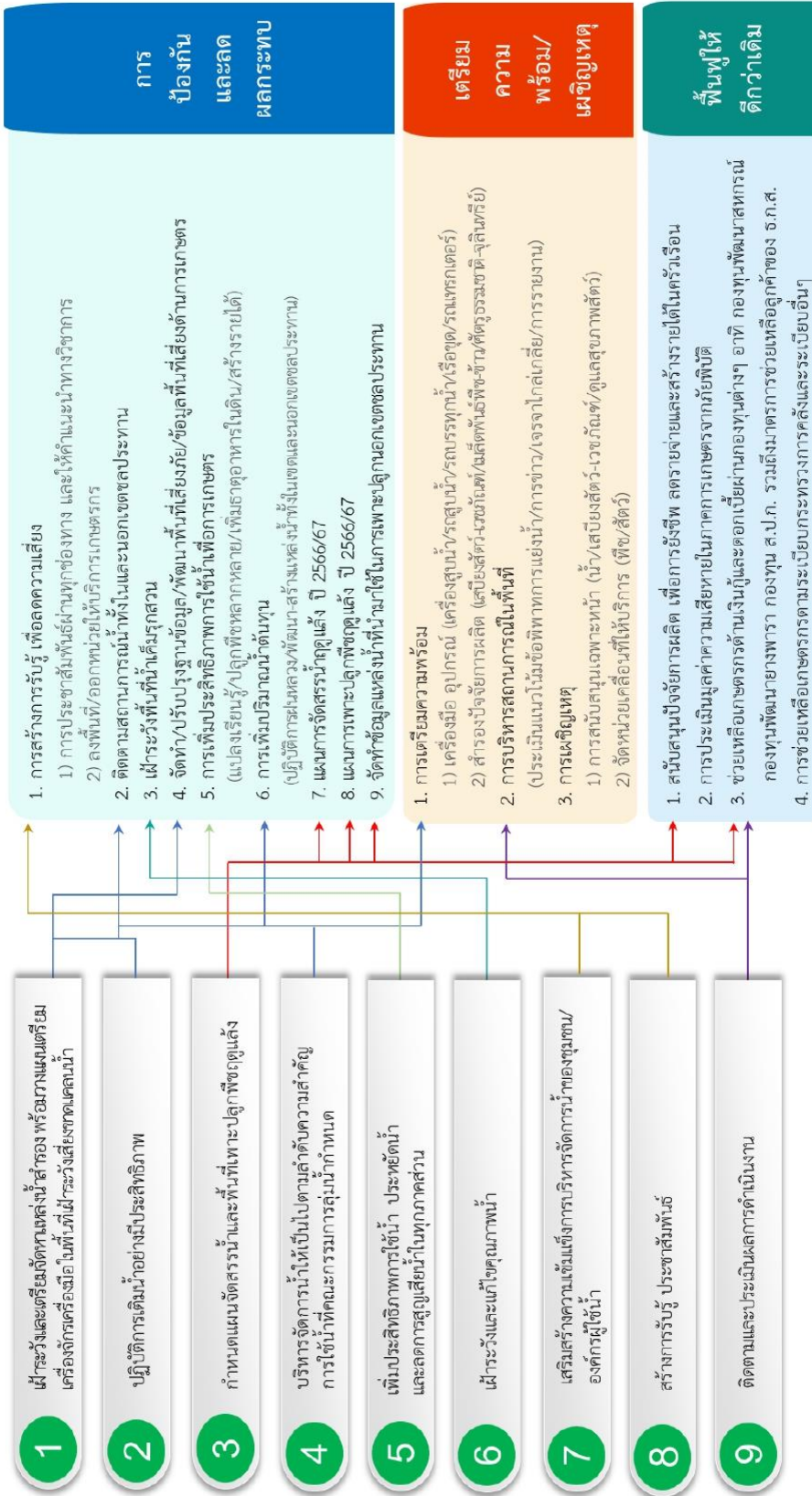
3.5 การแนะนำให้เกษตรกรดูแลรักษาพืชในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้ง การรักษาความชื้นและลดการเผาตอซัง

13. แผนผังความเชื่อมโยงมาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กับแผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- (1) ฝั้ระวังและเตรียมจัดหาแหล่งสำรองพร้อมวางแผนเตรียมเครื่องจักรเครื่องมือในพื้นที่ฝั้ระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำ
- (2) ปฏิบัติการเติมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ
- (3) กำหนดแผนจัดสรรน้ำและพื้นที่เพาะปลูกพืชฤดูแล้ง
- (4) บริหารจัดการน้ำให้เป็นไปตามลำดับความสำคัญการใช้น้ำที่คณะกรรมการลุ่มน้ำกำหนด
- (5) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ ประหยัดน้ำและลดการสูญเสียน้ำในทุกภาคส่วน
- (6) ฝั้ระวังและแก้ไขคุณภาพน้ำ
- (7) เสริมสร้างความเข้มแข็งการบริหารจัดการน้ำของชุมชน/องค์กรผู้ใช้น้ำ
- (8) สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์
- (9) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

มาตรการรองรับภัยแล้ง ปี 2566/67 (สทนช.) แผนงาน/โครงการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร 2566/67 (กษ.)

14. แผนป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้บูรณาการแผนงาน/โครงการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกสังกัดที่สอดคล้องกับมาตรการรองรับฤดูแล้ง ปี 2566/67 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ครั้งที่ 2/2566 เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2566 โดยแผนงาน/โครงการเพื่อการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ประกอบด้วย การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม/การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม ดังนี้

แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
การป้องกันและลดผลกระทบ	
1.สร้างการรับรู้เพื่อลดความเสี่ยง	
1.1 การประชาสัมพันธ์ผ่านทุกช่องทาง รวมถึงให้คำแนะนำทางวิชาการหน่วยงานในสังกัดฯ โดยการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้สถานการณ์น้ำ พื้นที่เสี่ยง และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากภัยแล้ง ปี 2566/67 เพื่อเป็นข้อมูลให้เกษตรกรประกอบการตัดสินใจวางแผนการผลิตให้ได้รับความเสียหายน้อยที่สุด และสื่อสารให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้ใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่า รวมถึงให้คำแนะนำเฝ้าระวังสัตว์น้ำและดูแลสุขภาพสัตว์	ทุกหน่วยงาน
1.2 ลงพื้นที่/ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร	
1) ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร (Mobile Unit) ให้บริการด้านวิชาการ ถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยบริการคลินิกข้าวและศูนย์บริการชาวนา	กรมการข้าว
2) คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ให้บริการคลินิกประเด็นการรับมือสถานการณ์ภัยแล้ง	ทุกหน่วยงาน
แจ้งสถานการณ์และวิธีการปรับตัว ข้อมูลการให้ความช่วยเหลือต่างๆ	
2. ปรับปรุงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร	กสก./ปม./ปศ./กยท./มม.
3. การติดตามสถานการณ์น้ำ ทั้งในและนอกเขตชลประทาน	โครงการชลประทาน
- ดำเนินการติดตาม เฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์น้ำทั้งในเขตและนอกเขตชลประทาน สำหรับในเขตชลประทาน สามารถติดตามสถานการณ์น้ำได้จากศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ	ชุมพร สถานีพัฒนาที่ดิน ชุมพรสนง.เกษตรจังหวัด ชุมพร สนง.เกษตรอำเภอทุก อำเภอ
4.การเฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็มรุกสวน	สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร
- สำรวจพื้นที่เสี่ยง เฝ้าระวังและแจ้งเตือน และเยี่ยมเยียนให้คำแนะนำ	สนง.เกษตรอำเภอ
5. การเฝ้าระวังเตือนภัยการระบาดของศัตรูพืช โรคระบาดด้านการเกษตร	กข./กสก./กวก./มม./ กยท./ปม./ปศ.
6. จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลและวางแผนพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย (น้ำท่วม ภัยแล้ง ดินถล่ม)	พด.
- สำรวจและรวบรวมข้อมูล เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัย ปรับปรุงฐานข้อมูลแผนที่พื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก จัดทำแผนที่พื้นที่เกษตรนอกเขตชลประทานเสี่ยงภัยแล้ง ปี 2566/67 แผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วงในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2566/67 และแผนที่คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม ปี 2566/67	

แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>7. การส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน/อาชีพทางเลือก</p> <p>7.1 โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแมลงเศรษฐกิจ</p> <p>7.2 โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร</p> <p>7.3 โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>7.4 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์</p> <p>7.5 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร</p> <p>7.6 สนับสนุนการปลูกพืชใช้น้ำเสริมสร้างรายได้แก่เกษตรกร</p> <p>7.7 โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำในระดับไร่นา</p> <p>7.8 โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร</p> <p>7.9 โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรสูงวัย</p> <p>7.10 สนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดปรับปรุงบำรุงดิน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด - ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด 	<p>กสก.</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร</p>
<p>8. การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน</p> <p>8.1 ปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรที่ประสบปัญหาภัยแล้งและเติมน้ำในเขื่อน</p> <p>8.2 การเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึงและเพียงพอ (แก้มลิง/พัฒนาแหล่งน้ำ/ขุดลอกคลอง/ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ/กำจัดวัชพืช)</p> <p>8.3 โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (ความจุ 1,260 ลบ.ม.) โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการสมทบค่าใช้จ่าย 2,500 บาท เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร</p> <p>8.4 โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติด้านการเกษตร</p> <p>8.5 โครงการเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรในพื้นที่ สปก. (ขุดสระเก็บน้ำสาธารณะ/ขุดลอก/ปรับปรุงซ่อมแซมสถานีสูบน้ำและระบบกระจายน้ำ)</p> <p>8.6 โครงการฝายชะลอน้ำแบบชั่วคราวสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567</p> <p>8.7 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) สนับสนุนน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร โดยให้เกษตรกรรวมกลุ่มและยื่นเอกสารเสนอความต้องการผ่าน อบต. ในพื้นที่</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรด้วยพลังงานแสงอาทิตย์พื้นที่ 60 ไร่ - โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่พื้นที่ 300 ไร่ - โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรแปลงใหญ่พื้นที่ 500 ไร่ 	<p>ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้</p> <p>โครงการชลประทานชุมพร</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร</p> <p>สปก.</p> <p>สปก.</p> <p>กรมทรัพยากรน้ำบาดาล</p>

แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
9. สร้างรายได้และอื่นๆ ในพื้นที่ที่ไม่สามารถทำการเกษตรได้ - การจ้างงานชลประทาน (ขุดลอก บำรุงรักษา ปรับปรุง ซ่อมแซม ก่อสร้าง กำจัดวัชพืช)	โครงการชลประทานชุมพร
10. แผนการจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ในเขตชลประทาน (น้ำเพื่อการเกษตร/น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค/น้ำอุตสาหกรรม/น้ำเพื่อการรักษาระบบนิเวศและอื่นๆ)	โครงการชลประทานชุมพร
11. แผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67 1) ในเขตชลประทาน (ข้าว/ พืชไร่ พืชผัก) 2) นอกเขตชลประทาน (ข้าว/พืชไร่ พืชผัก)	โครงการชลประทานชุมพร/ สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร
12. จัดทำทะเบียนแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2566/67	สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร
การเตรียมความพร้อม/การเผชิญเหตุ	
<p>1. การเตรียมความพร้อม</p> <p>1.1 การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ (เครื่องสูบน้ำ/รถสูบน้ำ/เครื่องผลักดันน้ำ/รถขุด/รถแทรกเตอร์/เรือขุด/เรือกำจัดวัชพืช/รถยนต์บรรทุกน้ำ)</p> <p>1.2 สำรองปัจจัยการผลิต</p> <p>1) สำรองเสบียงสัตว์/ถุ่ยยังชีพสัตว์/หน่วยสัตวแพทย์เคลื่อนที่)</p> <p>2) การสำรองเมล็ดพันธุ์</p> <p>- ถุ่ยยังชีพเมล็ดพันธุ์พืชผัก พืชไร่</p> <p>- เมล็ดพันธุ์ผักพื้นบ้าน</p> <p>3) สำรองต้นพันธุ์พืชผัก/พืชอาหาร</p> <p>4) สำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อความมั่นคงแห่งชาติ</p> <p>- สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ให้เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ต้นข้าวเสียหายสิ้นเชิงหรือเสียหายมากกว่าร้อยละ 80 และมีการประกาศเขตภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉิน</p> <p>5) สำรองพันธุ์หม่อน และไข่ไหม</p> <p>6) สำรองศัตรูธรรมชาติ/จุลินทรีย์</p> <p>(1) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) กิจกรรมการพัฒนาศูนย์เครือข่าย ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ไตรโคเดอร์มา/บิวเวอร์เรีย/เมตาโรเซียม) ผลิตหัวเชื้อพร้อมใช้ (1ขวด ผลิตเชื้อพร้อมใช้ได้ 15 กก.) แผลงศัตรูธรรมชาติพร้อมใช้ เช่น แผลงหางหนีบ มวนเพศผสมชาติ</p> <p>(2) โครงการส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และแมลงศัตรูธรรมชาติทดแทนสารเคมีทางการเกษตร ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ไตรโคเดอร์มา/บิวเวอร์เรีย/เมตาโรเซียม) ผลิตหัวเชื้อพร้อมใช้ (1ขวด ผลิตเชื้อพร้อมใช้ได้ 15 กก.) แผลงศัตรูพืชพร้อมปล่อย เช่น แผลงหางหนีบ มวนเพศผสมชาติ แผลงข้างปีกใส แตนเบียนแมลงค้ำหนามมะพร้าว เชื้อไวรัส เอ็น พี วี พร้อมใช้ เพื่อกำจัดหนอนกระทู้หอมในพืชผัก สารสกัดธรรมชาติพร้อมใช้ เช่น สะเดา ตะไคร้หอม</p>	<p>โครงการชลประทานชุมพร</p> <p>สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร</p> <p>กวก.</p> <p>กสก.</p> <p>กสก.</p> <p>กข.</p> <p>มม.</p> <p>กสก.</p>

แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
2. การบริหารสถานการณ์ในพื้นที่	
2.1 การประเมินแนวโน้มข้อพิพาทปัญหาการแย่งน้ำ ติดตามสถานการณ์การใช้น้ำในพื้นที่ให้เป็นไปตามแผน และมีการประเมิน ติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และทำความเข้าใจอย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรในพื้นที่ โดยต้องรายงานภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
2.2 การประเมินการข่าว ติดตามสถานการณ์ข่าวต่างๆ ที่เกิดในพื้นที่และประเมินสถานการณ์ รวมถึงทำความเข้าใจเพื่อลดความขัดแย้ง	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
2.3 การรายงานสภาวะวิกฤติและการเข้าสู่การเผชิญเหตุ ติดตามและรายงานหากเกิดสถานการณ์วิกฤติ โดยต้องรายงานสถานการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งทุกสัปดาห์	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด
3. การเผชิญเหตุ	
3.1 การสนับสนุนเฉพาะหน้า - สนับสนุนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค รักษาระบบนิเวศ การเกษตร - สนับสนุนเสบียงสัตว์และเวชภัณฑ์	โครงการชลประทานชุมพร/ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ ชุมพร
3.2 จัดหน่วยเคลื่อนที่ให้บริการ - ด้านการดูแลสุขภาพสัตว์ ให้คำแนะนำการเลี้ยงสัตว์ - ฝ้าระวังโรคพืชและโรคสัตว์	สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ สนง.ประมงจังหวัดชุมพร/ สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร/ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรชุมพร/ศูนย์เมล็ด พันธุ์ข้าวฯ
4. การส่งกำลังบำรุง การบริหารจัดการอพยพฯ การเจรจาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	โครงการชลประทานชุมพร/ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ สนง.ประมงจังหวัดชุมพร/ สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร/ สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร/ ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวง ภาคใต้/สนง.เกษตรและ สหกรณ์จังหวัดชุมพร
5. การปฏิบัติการข่าวสาร	ศูนย์ติดตามฯ จังหวัด

แผนงาน/โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
การฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม	
1. เพิ่มประสิทธิภาพการวิเคราะห์ผลกระทบจากภัยพิบัติด้านการเกษตร - พัฒนาศักยภาพการติดตามและวิเคราะห์ภัยพิบัติทางการเกษตร - วิเคราะห์มูลค่าความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติด้านการเกษตร	สนง.เศรษฐกิจการเกษตร เขตที่ 8
2. สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อใช้ผลิตเป็นอาหาร ลดรายจ่าย สร้างรายได้ รวมถึงใช้ในการเพาะปลูกในระยะถัดไป	กสก. กวก. กข. มม.พด.
3. โครงการสนับสนุนเงินกู้แก่สหกรณ์ที่ประสบสาธารณภัยและอื่นๆ (งบกองทุนพัฒนาสหกรณ์)	สนง.สหกรณ์จังหวัดชุมพร
4. การช่วยเหลือตามระเบียบการยางแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง พ.ศ. 2560	กยท.
5. โครงการสินเชื่อภัยธรรมชาติดอกเบญจมาศ	สปก.
6. มาตรการช่วยเหลือลูกค้า ธกส. ผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร เพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มเงินสด 6.1 ปรับปรุงโครงสร้างหนี้/ปรับตารางการชำระหนี้ของเกษตรกรที่มีหนี้กับ ธกส. 6.2 มาตรการพักชำระหนี้ให้กับลูกหนี้รายย่อยตามนโยบายรัฐบาล	ธกส.
7. การช่วยเหลือเกษตรกรตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562	สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร/ สนง.เกษตรอำเภอ/ สนง.ประมงจังหวัดชุมพร/ สนง.ประมงอำเภอ/ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ สนง.ปศุสัตว์อำเภอ/ สป.กษ.

15. กลไกการบริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตร เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับภัยพิบัติด้านการเกษตรในภาพรวมของประเทศอย่างเป็นระบบ ดังนี้

ส่วนกลาง

- คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการ
- คณะอนุกรรมการวางแผนและติดตามการป้องกันแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเลขานุการ
- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสำนักงานแผนงานและโครงการพิเศษ เป็นเลขานุการศูนย์

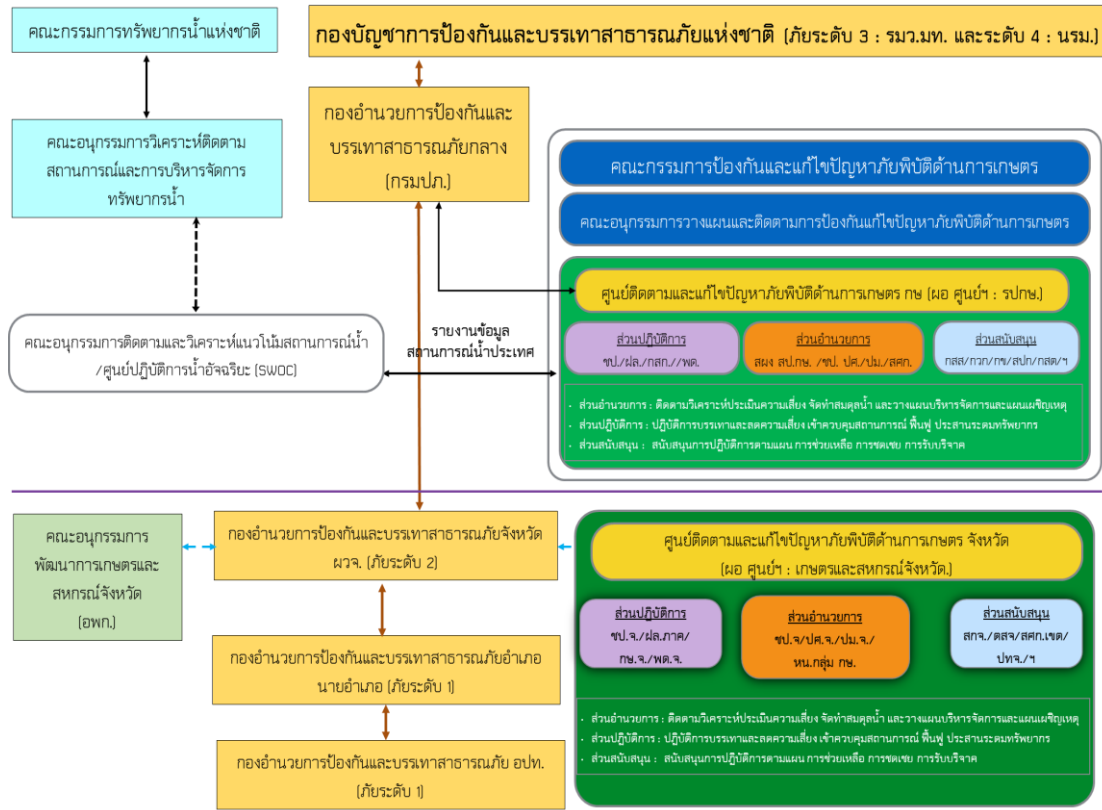
ส่วนภูมิภาค

- ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด โดยมีเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นผู้อำนวยการศูนย์ หัวหน้ากลุ่มช่วยเหลือเกษตรกรและโครงการพิเศษ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการศูนย์

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ คณะอนุกรรมการฯ และศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประสานข้อมูลและการปฏิบัติกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง (ปก.) และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ/คณะอนุกรรมการวิเคราะห์ติดตามสถานการณ์และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ สำหรับส่วนภูมิภาค ให้ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ประสานข้อมูลและการปฏิบัติกับกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด/อำเภอ เพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง

กลไกการบริหารจัดการสถานการณ์ภัยแล้ง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

16. แหล่งงบประมาณ

- งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2566 พลังก่อน ของหน่วยงาน
- เงินอุดหนุนราชการ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการ พ.ศ. 2562
- งบกองทุนพัฒนาสหกรณ์
- งบกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- งบกองทุนพัฒนายางพารา
- สินเชื่อกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร
- สินเชื่อธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

17. ระยะเวลาดำเนินงาน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2566 – เดือนเมษายน 2567

18. การติดตามและรายงาน

ข้อมูล	หน่วยงาน	ระยะเวลา
1. สถานการณ์น้ำ 1.1 ในเขตชลประทาน 1.2 นอกเขตชลประทาน	โครงการชลประทานชุมพร สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร สนง. เกษตรจังหวัดชุมพร	ทุกวันศุกร์ (มีนาคม-เมษายน) ภายในเวลา 11.00 น.
2. สถานการณ์การเพาะปลูกพืช ฤดูแล้ง	โครงการชลประทานชุมพร/ สนง.เกษตรจังหวัดชุมพร	ทุกวันพุธ (มีนาคม-เมษายน)
3. การปฏิบัติการฝนหลวง	ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคใต้	ทุกวัน (มีนาคม-เมษายน)
4. การแจ้งเตือน	ทุกส่วนราชการ	เมื่อมีการแจ้งเตือน
5. ผลกระทบด้านการเกษตร 5.1 ด้านพืช 5.2 ด้านประมง 5.3 ด้านปศุสัตว์	สน.เกษตรจังหวัดชุมพร/สนง. เกษตรอำเภอ/ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว สุราษฎร์ธานี/ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตรชุมพร สนง.ประมงจังหวัดชุมพร/ สนง.ประมงอำเภอ สนง.ปศุสัตว์จังหวัดชุมพร/ สนง.ปศุสัตว์อำเภอ/ศูนย์วิจัยและ พัฒนาอาหารสัตว์ชุมพร	ภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย และปรับปรุง ข้อมูลทุกวันศุกร์ภายในเวลา 15.00 น.
6. ข้อพิพาท	สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ชุมพร	ภายใน 24 ชั่วโมง เมื่อเกิดภัย
7. ผลการดำเนินงานตามแผนงาน/ โครงการ	ทุกส่วนราชการ	ทุกวันที่ 1 และ 15 ของเดือน

19. การติดต่อประสานงาน ช่องทางการสื่อสารหน่วยงานส่วนกลาง

หน่วยงาน	โทรศัพท์	โทรสาร
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	0-2281-9959	0-2629-9660
กรมชลประทาน - ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ - สำนักบริหารจัดการน้ำและอุทกวิทยา	0-2669-2560 0-2669-5025	0-2243-1098 0-2241-3348
กรมประมง - กองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมพิเศษ	0-2558-0218	0-2558-0218
กรมปศุสัตว์ - กองส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์	0-2653-4444 ต่อ 2273	0-2653-4928
กรมพัฒนาที่ดิน - กองแผนงาน - กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน	0-2579-0752 0-2579-3504	0-2579-0923 0-2579-3504
กรมวิชาการเกษตร - กองแผนงานและวิชาการ	0-2579-6535 ต่อ 11	0-2940-6342 0-2579-5246
กรมส่งเสริมการเกษตร - กองแผนงาน - กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริการจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร - กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย	0-2579-9523 0-2579-3804 0-2940-6190	0-2940-7026 0-2579-3010 0-2940-6190
กรมการข้าว - สำนักส่งเสริมการผลิตข้าว - สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว	0-2561-2533 0-2561-2182 0-2561-4235	0-2561-2533 0-2561-3624
กรมส่งเสริมสหกรณ์ - กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์	0-2282-5848	0-2628-5537
กรมฝนหลวงและการบินเกษตร - กองแผนงาน - กองปฏิบัติการฝนหลวง	0-2109-5100 ต่อ 811 0-2109-5100 ต่อ 410	0-2109-5143
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม - สำนักพัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน - สำนักบริหารกองทุน	0-2278-5420 0-2282-9004 ต่อ 1211	0-2278-5420 0-2282-9004 ต่อ 1211
สำนักเศรษฐกิจการเกษตร - ศูนย์ข้อมูลเกษตรแห่งชาติ	0-2579-8161 0-2579-8247	0-2579-8162

หน่วยงาน	โทรศัพท์	โทรสาร
กรมหม่อนไหม - สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม	0-2558-7900 ต่อ 7420	0-2558-7900 ต่อ 7420
การยางแห่งประเทศไทย - กองสวัสดิการเกษตรกร	0-2433-2222 ต่อ 245	0-2243-2294

ภาคผนวก